

सान्नीत्रिवेणी गाउँपालिका, कालिकोटद्वारा प्रकाशित वर्ष संख्या २०८०
सान्नीत्रिवेणी गाउँपालिकाको सुरक्षित मातृत्व घुम्ती कोष संचालन तथा
व्यवस्थापन कार्यविधि २०८०

सान्नीत्रिवेणी गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय मेहलमुडी कालिकोट
कर्णाली, प्रदेश

स्विकृत मिति २०८०/१२/२७

सुरक्षित मातृत्व घुम्ती कोष संचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०८०

प्रस्तावना:

सान्नीत्रिवेणी गाउँपालिकामा संस्थागत सुत्केरी बृद्धि गरी आमा र शिशु मृत्यु दरलाई न्युनिकरण गर्न यस गाउँपालिका भित्रका प्रत्येक स्वास्थ्य आमा समूहमा सुरक्षित मातृत्व घुम्ती कोष स्थापना गर्न बान्छनीय देखिएकोले प्रशासकीय कार्यविधि (नियमित गर्ने), २०७८ को दफा ४ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी सान्नीत्रिवेणी गाउँपालिकाले देहायको कार्यविधि जारी गरेको छ ।

परिच्छेद - १

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :

- (क) यो कार्यविधिको नाम "सुरक्षित मातृत्व घुम्ती कोष संचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि २०८०" रहेको छ ।
(ख) यो कार्यविधि गाउँपालिकाको राजपत्रमा प्रकाशन भएको मिति देखि लागु हुनेछ ।

२. परिभाषा : विषय र प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा:

- (क) "गाउँपालिका" भन्नाले सान्नीत्रिवेणी गाउँपालिका कालिकोट सम्भन्नुपर्दछ ।
(ख) "कोष" भन्नाले सुरक्षित मातृत्व घुम्ती कोष सम्भन्नुपर्दछ ।
(ग) "संचालन समिति" भन्नाले सुरक्षित मातृत्व घुम्ती कोष संचालन गर्ने समितिलाई सम्भन्नुपर्दछ ।
(घ) "लक्षित समूह" भन्नाले सम्बन्धित वडामा बसोबास गर्ने प्रजनन उमेर समूह (१८ वर्ष देखि ४९ वर्ष सम्म) का महिला, ५ वर्ष मुनिका बालबालिका भएकी महिला, गर्भवती तथा सुत्केरी महिला र नवविवाहित महिलाहरूलाई सम्भन्नुपर्दछ ।

३. उद्देश्य :

सुरक्षित मातृत्व घुम्ती कोषको उद्देश्यहरू निम्नानुसार रहेका छन्:

- (क) समुदायका कुनै पनि गर्भवती महिलालाई सुत्केरी गराउनु परेको अवस्थामा स्वास्थ्य संस्था जान प्रयाप्त रकम नभएको बेला सहयोग गर्नु,
(ख) गरिव तथा विपन्न वर्गका परिवारको सदस्यलाई स्वास्थ्य उपचार गराउन खर्च आवश्यक परेमा सहयोग गर्नु,
(ग) कुनै पनि आमा वा बच्चालाई स्वास्थ्य सेवा लिन खर्च आवश्यक परेमा सहयोग गर्नु,

परिच्छेद-दुई

समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार

४. सुरक्षित मातृत्व घुम्ती कोष संचालन समिति :

- (१) लक्षित समूहलाई आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउन र कोष नियमित संचालन गर्नका लागि सुरक्षित मातृत्व घुम्ती कोष संचालन समितिको गठन देहाय बमोजिम हुनेछ ।

(क) स्वास्थ्य आमा समूहको अध्यक्ष	अध्यक्ष
(ख) स्वास्थ्य आमा समूहको कोषाध्यक्ष	कोषाध्यक्ष
(ग) सम्बन्धित वडामा रहेको स्वास्थ्य संस्थाको प्रमुख	सदस्य
(घ) सम्बन्धित वडाको महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका	सदस्य सचिव

- (२) समितिले आवश्यक ठानेमा सम्बन्धित क्षेत्रका विज्ञ एवं सम्बन्धित वडामा स्वास्थ्य सम्बन्धी कार्य गरिरहेका गैरसरकारी संघ संस्थाहरूको प्रतिनिधिहरूलाई बैठकमा आमन्त्रितको रूपमा आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।

५. सुरक्षित मातृत्व घुम्ती कोष संचालन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार :

समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछन्:

- (क) सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धमा संघ, प्रदेश र गाउँपालिकाबाट स्वीकृत नीति, योजना तथा कार्यक्रमलाई सहयोग हुने कार्यका लागि कोषको रकम प्रयोग गर्ने,
(ख) लक्षित समूहको समस्या बुझी आर्थिक सहयोग तथा ऋण उपलब्ध गराउने,

नेपाल सरकार
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

- (ग) कोषको सदुपयोग भए वा नभएको सम्बन्धमा अनुगमन गर्न काँ गराउने,
(घ) कोषको दीगोपनाको लागि आर्थिक श्रोत जुटाउन सघाउन प्रदेश र स्थानीय सरकार तथा अन्य दातृ निकाय एवं संघ संस्थासँग समन्वय गर्ने ।

६. समितिको बैठक :

- (क) बैठकका लागि ५१% सदस्यको उपस्थितिलाई गणपुरक संख्या मानिनेछ,
(ख) समितिको बैठक आवश्यकता अनुसार जुनसुकै समयमा पनि बस्न सकिनेछ ।

परिच्छेद-तीन कोषको व्यवस्था र संचालन

यस कार्यविधिको अधिनमा रहि गाउँपालिकाको सम्बन्धित वडाको गर्भवती, सुत्केरी र ५ वर्ष मुनिका बालबालिकालाई सुरक्षित मातृत्व कार्यक्रमको पहुँचमा ल्याई आमा र शिशु मृत्युदर न्युनिकरण गर्न सुरक्षित मातृत्व घुम्ती कोषको स्थापना गरिनेछ । सो कोषमा देहाय बमोजिमको रकम हुनेछ :

- (क) स्वास्थ्य आमा समूहले सुरक्षित मातृत्व घुम्ती कोषमा मासिक बचत गर्ने गरेको रकम,
(ख) नेपाल सरकारबाट प्राप्त हुने रकम,
(ग) गाँउसभाबाट विनियोजित प्राप्त रकम,
(घ) दातृ संस्था, राष्ट्रिय, अन्तर्राष्ट्रिय र स्थानीय गैरसरकारी संस्थाबाट कोषको नाममा सोभै प्राप्त भएको रकम,
(ङ) अन्य कुनै श्रोतबाट प्राप्त हुने रकम ।

८. कोष संचालन:

- (१) कोषको रकम समितिबाट जिल्ला भित्रका कुनै पनि बैंकमा सुरक्षित मातृत्व घुम्ती कोषको नाममा छुट्टै खाता खोली जम्मा गर्नुपर्नेछ । कोषको संचालन स्वास्थ्य आमा समूहको अध्यक्ष वा कोषाध्यक्ष र सम्बन्धित वडाको महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाको संयुक्त दस्तखतबाट हुनेछ । कोषमा जम्मा भएको रकम देहायको कार्यको लागि लक्षित समूहका महिला तथा बालबालिकाहरुलाई उपलब्ध गराउन उपयोग गरिनेछः
(क) गर्भवती महिलालाई प्रसवको बेला स्वास्थ्य संस्था प्रेषण गर्न,
(ख) आर्थिक अवस्था कमजोर भएकी गर्भवती वा सुत्केरी महिलालाई पोषणको आवश्यकता भएमा,
(ग) गर्भवती, सुत्केरी महिला र ५ वर्षमुनिका बालबालिकाहरुलाई स्वास्थ्य सम्बन्धी कुनै किसिमको जटिलता भएमा त्यसको प्रेषण र उपचारका लागि आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउन,
(घ) लक्षित समूहले जीविकोपार्जनका लागि कुनै व्यवसाय गर्न चाहेमा स्वास्थ्य आमा समूहको बैठकबाट निर्णय गरी ऋण उपलब्ध गराउन ।
(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि समितिले लक्षित समूहका व्यक्तिको प्रजनने स्वास्थ्य सम्बन्धी समस्यालाई प्राथमिकता दिई कोषको रकम खर्च गर्न सक्नेछ ।
(३) कोषको रकम दफा (८) मा लेखिए बाहेकका अन्य कार्यमा उपयोग गर्न पाइने छैन ।

नेत्र राज शाही
सचिव

९. राहत रकम र आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने रकमको हद र आधार:

यस कार्यविधि बमोजिम लक्षित समूहलाई ऋण तथा आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउँदा देहायको आधारमा देहायको रकम नबढ्ने गरी उपलब्ध गराईनेछ:

- (क) हरेक आमा समूहले यस शिर्षकमा विनियोजित भएको रकम सुरक्षित मातृत्व कार्यक्रम, परिवार नियोजन कार्यक्रम, किशोरकिशोरी यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्य कार्यक्रम अन्तर्गत पर्ने सम्पूर्ण गतिविधिलाई लक्षित गरी श्रोत परिचालन गर्नुपर्नेछ,
- (ख) उक्त श्रोत परिचालन गर्दा लाभान्वित पक्षले प्राप्त गरेको रकम समूहले निर्णय गरे बमोजिम व्याजदर कोष संचालन समितिलाई बुझाउनुपर्नेछ । समितिले प्रकृति हेरी कोषको रकम बढीमा ४ हजार रुपैया स्वास्थ्य आमा समूहमा निवेदन प्राप्त भएपछि दिनसक्नेछ,
- (ग) गाउँपालिकाले रकम हस्तान्तरण गर्दा सोभै नगद वा बैंक खातामा जम्मा गर्न सक्नेछ र त्यसको भौचर रसिदको अभिलेख राख्नुपर्नेछ,
- (घ) समितिले सुरक्षित मातृत्व घुम्ती कोषको बारेमा स्वास्थ्य आमा समूहको मासिक बैठकमा अनिवार्य छलफल गरी कोषको अधिकतम एवं प्रभावकारी प्रवाह र परिचालन गर्न प्रोत्साहन गर्नुपर्नेछ । समितिले कोषको हालसम्मको मौज्जात रकम, परिचालन भएको रकम सहित स्थानीय तहमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

१०. आर्थिक सहयोग तथा ऋण प्राप्त गर्न निवेदन दिनुपर्ने :

यस कार्यविधि बमोजिम ऋण तथा आर्थिक सहयोग प्राप्त गर्न चाहने सम्बन्धित व्यक्ति वा ५ वर्षमुनिको बच्चाको हकमा उसको अभिभावकले आर्थिक सहयोग तथा ऋण प्राप्त गर्नुपर्ने मनासिव कारण खुलाई अनुसुची (१) मा भए अनुसारको निवेदन दिनुपर्नेछ ।

११. तत्काल सहयोग रकम उपलब्ध गराउन सक्ने :

यस कार्यविधिमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि अत्यावश्यक परेको खण्डमा, गम्भिर जटिलता देखिएको बेलामा तथा मानवीय क्षति हुने देखिएमा समितिको निर्णयको आधारमा मनासिव रकम कोषबाट सम्बन्धित पक्षलाई उपलब्ध गराउन सक्नेछ ।

परिच्छेद - ५ विविध

१२. कोषको लेखापरिक्षण :

कोषको आम्दानी खर्चको लेखा नेपाल सरकारले अपनाएको लेखा प्रणाली बमोजिम राखिनेछ ।

१३. आवर्ती वा घुम्ति कोष :

यो कोष आवर्ती वा घुम्ति कोषको रूपमा रहनेछ ।

१४. अनुगमन, मूल्याङ्कन र प्रतिवेदन :

- (क) कोष परिचालनको प्रभावकारी कार्यान्वयन, गुणात्मक उपलब्धी र दीगोपनाका लागि निरन्तर अनुगमन, मूल्याङ्कन र प्रतिवेदन तयारी गर्ने कार्यलाई संस्थागत गरिनेछ । कोषलाई प्रभावकारी रूपमा संचालन गर्नका लागि संस्थागत तहमा समेत अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्नुपर्नेछ । अनुगमनका नीतिगत पक्ष, कार्यान्वयन विधि, बाधा अवरोध, चुनौती, अवसर, कार्य कुशलता, प्रभावकारिता तथा प्राविधिक पक्ष लगायतका विषयहरूमा केन्द्रित रहनेछ,
- (ख) कोष संचालन समितिले स्वास्थ्य आमा समूहले कोष परिचालन गरेको कार्यको प्रतिवेदन चौमासिक रूपमा गाउँपालिकाको स्वास्थ्य शाखा मार्फत पेश गर्नुपर्नेछ ।

नेत्र राज शाही
मुख्य प्रशासकीय अधिकृत

१५. निर्देशन दिन सक्ने :

सम्बन्धित वडाको स्वास्थ्य संस्थाले कोष संचालन सम्बन्धी समितिलाई आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ ।

१६. पुरस्कार, सम्मान र कदर

गाउँपालिका क्षेत्रको विभिन्न तहमा, प्रभावकारी रूपमा सुरक्षित मातृत्व कोषको परिचालन गर्ने समूहलाई सम्मान एवं पुरस्कृत गर्न सकिनेछ ।

१७. संशोधन:

यस कार्यविधिलाई व्यवस्थित र प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न गाउँकार्यपालिकाले संशोधन गर्न सक्नेछ ।

नेत्र राज शाही
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

अनुसूची १ (दफा १० सँग सम्बन्धित)

निवेदनको ढाँचा

मिति: .....

विषय: सहयोग उपलब्ध गराई पाउँ वारे ।

श्रीमान् अध्यक्षज्यु,
सुरक्षित मातृत्व घुम्ती कोष संचालन समिति
सान्नीत्रिवेणी गाउँपालिका, वार्ड नं ....., कालिकोट

म सान्नीत्रिवेणी गाउँपालिका वार्ड नं..... मा बसोबास गर्ने ..... बर्षको ..... नाम भएको मिति
..... मा मलाई/मेरो छोरा/छोरीलाई .....
सम्बन्धी स्वास्थ्य समस्या परेको छ । मेरो आर्थिक अवस्था कम्जोर रहेको छ । मलाई .....
उपचार/काम गर्नको लागि सहयोगको आवश्यकता परेको हुँदा सुरक्षित मातृत्व घुम्ती कोषबाट नियमानुसार सहयोग
रकम उपलब्ध गराइदिन हुन यो निवेदन पेश गरेको छु ।

निवेदक,

.....

(नाम थर)

..... (ठेगाना)

नेव राज शाही
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत